

Kassák-felütések

1. *Hogy haldokló madarát így hívta: Verébke; hogy kötetét leemeltem, és felütöttem épp itt. Jó óráiban dajkálta őt, akkor adta néki ezt a nevet. Csecsemőt, úgy szerette, mondja, s verssel magasztalta fel, mielőtt elfordult volna az az ő testvéri szívetől. Didereg, írta, a halál küszöbén a madár, és pedig szegénykének is nevezhetően. Kint írom ezt egy előszobában, bent, megmaradt egyetlen helyiségünkben valaki szárnyas, talán haldokló idejét töltve, azért nem didereg, mert infravörös égő alá van odaállítva a kalitkája. Hogy még azért aludni tudjon, kendőkkel van letakarva. Ha nem dolgoznék e dolgomon, végigzuhannék, ötönapja mentjük őt, az ágyon, és feküdnék, feküdnék vele-egy-térben. Az erdők különös illata, olvasom még ehelyett, tovaszállt, dús és friss lehetetekkel áradó, s szól a kérdés, látta-e valaki, ahogy ez a madár ott ült feltehetően Kassák tenyerén, és énekelt, miről, a világ gyönyörűségéről? Szép Verébkémnek nevezi, s így szól hozzá, nádi hegedű csengő, csilingelés a felhőnyáj előtt, és írógépem kocsija nagyot nyikordul, mintha vonóként húznám végig azon, ami ennek a matériának a hangszekrénye. Húz ő is napsugarat soraiból, elbízás nélkül mondhatja, jól tudja, kihallom. Tél van, s rám fér ez, mint konzerv, mely címkéjében a gyerekkor oly ábrándjait rejti, mikről nem is mertem gondolkozni, vagy mit tudtam én, hogyan válaszolódik vissza, és hogy így, így, amit alig merek elviselni, vagy csak azt hiszem, magam tudok róla, hogy valami rámszületik, elhal, de hogy kihez-el, másnak-meg, létre, ezt nem is merészelném így — Verébke, Verébke — igaz elmém hazájába költöztetni!*

2. *Mik azok a jelek, melyeket ma írhat egy kéz a nyugtalanság üzeneteiként, miféle falakra? Nyirkos mezőkben mit látni, hogy az egész: játék lenne? Végig kell taposnom a park minden nap más állag havát, ónosan megkérgeződve vagdossa nadrágszáram, vagy porlón hull körben szét, nehezít mindenhogy, a harangozó etetőpoharakhoz csak így tudok elérni; és amikor a járás könnyebb volna, érdektelen az egész is. De akkor folytatni kell, így s akkor, nem kegyetlenül nehéz, csak nehéz, ahogy a jelek ennek falára sincsenek írva, ennek fala az ég, a környék, az én bejárt utam és időm, vagy valami még szűkebb. E térben idegen, velem semmi kapcsolatot nem tartó madarak mozognak önjárásúlag, nem fény s nem árny közt fekszik árok, mely elválaszt minket, de a halálhoz közel-érve létrejön majd ennek visszája, ahogy a görcsben forgó mezei veréb kört járt másikkal a városban, végül hozzánk került haza,*

tápokat vételezett csőrén keresztül a csipeszből, a szem cseppentőjéből. Ezt próbáljuk leutánozni kényszerűen, amikor ő itt, aki a szobánkban alszik e gépzaj közben is, amit, Kassák, versünk ver, meghalna a hő piros fény nélkül, s ha tartalmaz lé nem jutna belé legalább, hogy visszatérjen máskor oly természetes magtáplálékához, ebből azonban most csak éhhalál mennyiségeket szemelget, s az egész egyáltalán csoda a téglafalon túl, olyan, mi-is, ami ösztövéren összetart minket, és a szavak egybecsengése csak mint a fülé, ér valamit, bármi, a fenyegető semmiségnél többet ígér legalább a hihető ámitásnak, mely mind ez igyekezeteké, és igyekszünk, hogy kiérjünk legtermészetesebb közegünkéből, ott, visszatekintve természetellenességére, lássuk, mi mód nem létezhet más út, csak áttörni ezen, és ha egymás halálaiként: egyik felől tudva csak, hogy mi élünk tovább, de mit ér ez, ha semmit se tudunk az ő eszméléséről, mely a nemléte, s hogy abban miféle hely jut nekünk, mely-igen képtelenség, hogy még mi járunk ki valami sírhoz, mi vagyunk azok, akik kedvre és kényre elfelejtjük őt, vagy fontosabb dolgaink s a kényszerűségek másfelé sodornak, s mit tehetünk, ezeket avval, hogy velünk megtehetik dolguk, igazoljuk. Énekelj, madár, vállad közé ejtett fejjel is, ahogy a gépzajt még élve nem hallod, e vers kopogását, álld így is a tétet, mely minket tesz le magasodból, ahová hiányzó félárny szemed s féltér szárnyad nem enged, te túljutott, emelkedni úgysem!

BELÁNYI GYÖRGY

Emlékvers

elment hát el vagy nem is volt tán csak képzelet
s ha nem is volt amikor nincs attól még lehet

emlékét idézi minden nap mert nem múlhat
s csak álom csak remény és az évek elmúltak

bizony ez ilyen már ó az élet az élet
egyre csak van de nélkülünk már el sem férhet

csak így csak itt és mindez olyan mint valami
amit újra és újra be kell majd vallani

meglett a nyár és ez már a tél s de jó de szép
hogy itt vagyunk még itt vagyunk itt csak mintha épp —.